

PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO

TAMPERE RISTINARKKU LOIMALANKATU 4

TYÖHANKKEEN VALVONTA 2004

Valvontatyömaa kaakosta, 29.11.2006, Ulla Lähdesmäki.

Kunta	Tampere
Hankkeen tyyppi	Valvonta
Hankkeen lyhyt kuvaus	Kaivinkonetyön arkeologinen valvonta omakotitalon rakennushankkeen johdosta 29.11.2004. Valvonnan tekivät Ulla Lähdesmäki Pirkanmaan maakuntamuseosta ja Tuula Heikkurinen-Montell Museovirastosta.
Vastuutaho/vastuuhenkilö	Pirkanmaan maakuntamuseo/Ulla Lähdesmäki
Hankkeen alkupvm	29.11.2004
Johdanto	Pirkanmaan maakuntamuseon tutkija Ulla Lähdesmäki ja Museoviraston aluevalvoja Tuula Heikkurinen-Montell valvoivat omakotitalon rakennustyömaalla rakennuksen perustusten kaivuutyötä Tampereen Ristinarkku kaupunginosan Loimalankatu 4:n tontilla 29.11.2004.

Valvonta liittyi Juha Lahtomäen OK-talon rakennushankkeeseen (Pirkanmaan maakuntamuseon lausunto diar. 261/5423/2004, Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan lupanro 04199). Lahtomäki suunnitteli asuinrakennuksen ja autokatoksen rakentamista Ristinarkun kaupunginosaan, korttelin 4996 tontille 5. Tontilla sijaitsi yksi osa-alue Veijanmäenkadun (Kässälänmäen) rautakautisesta muinaisjäännösalueesta (2. lk oleva osa), jonka merkittävimmät löydöt on tehty nyt valvotulta tontilta länteen, Veijanmäenkadun pohjois- ja eteläpuolelta (1. ja 2. lk polttokenttäkalmisto).

Maanomistaja Juha Lahtomäki otti yhteyttä Pirkanmaan maakuntamuseoon suunnitelman johdosta ja koska tonttikartalle oli merkitty sm-rajaus. Yhteydenottovaiheessa maanomistaja oli jo hankkinut talopakettin ja oli vasta jättämässä lupahakemuksen Tampereen kaupungin rakennusvalvontaan. Myöhemmin lupahakemus tuli lausunnolle maakuntamuseoon. Neuvottelujen jälkeen suunniteltua rakennuspaikkaa siirrettiin tontin pohjoisosaan sm-rajauksen ulkopuolelle. Paikka oli entistä peltoa, joka nyt oli joutomaana. Hanketta päätettiin tässä tapauksessa puoltaa sillä ehdolla, että rakennuspaikkaa siirretään ja että tontilla tehdään maankaivuutyöt arkeologin valvonnassa. Asian käsittelyajankohta oli valvonnalle epäotollinen, mutta maanomistajan tilanne vaikutti asiaan siten, että valvonta sovittiin tehtäväksi yhdessä Museoviraston aluevalvojan kanssa virkatyönä vielä marraskuun aikana. Valvontajanakohtana maassa oli jo lunta, mutta pintaa lukuun ottamatta maakerrokset eivät olleet vielä merkittävästi jäätyneet. Konekaivuun teki urakoitsija Timo Ylijoki.

Kuvaus

Valtaosa Lahtomäen tontista ja mm. muutettu rakennuspaikka olivat vanhaa peltoa. Maanomistajan isän Reijo Lahtomäen mukaan tontilla on aikaisemmin sijainnut sittemmin purettu hirsiaitta. Muutoin tontti oli loppusyksyllä 2004 nurmea kasvavaa tasaista pihatannerta, jonka eteläreunassa oli kasvanut vielä jokin aika sitten rivi iäkkäitä kuusia.

Valvonnan aikana tontin pohjoisosaan kaivettiin koneellisesti n. 17 x 25 m suuruinen kaivanto, jonka syvyys oli keskimäärin 70 cm. Kaivettu alue oli tummankeltaista hiekkamaata. Alueelta paljastui useasta kohdasta kalliota.

Kaivannon maakerrokset:

mullansekainen ruskea hiekka, vanha peltokerros, n. 25 cm tummankeltainen hiekka, keskimäärin 65 cm karkea tummankeltainen sota alkoi n 90 cm syvyydessä

maanpinnasta

Kaivannon alalta poistettiin kaivinkoneella ohuin kerroksin maata itä-länsisuunnalta ja etelä-pohjoissuunnalta. Valvonnan aikana maakerroksissa ei havaittu kiinteään muinaisjäännökseen viittaavia kerrostumia, rakenteita eikä esineitä.

Liitteet

Yleiskartta (kopio Tampereen kaupungin ajantasa-
asemakaavasta)

Kartta valvotun tontinosan sijainnista

Luettelo digitaalikuvista

Digitaalikuvaliite

Tampere 6.2.2006

Ulla Lähdesmäki

Pirkanmaan maakuntamuseo

VEIJANKUJA

Kunta	Tampere
Kylä	Ristinarkku
Kohdenimi	Veijankuja
Muinaisjäännöstunnus	837 010 022
Inventointinumero	
Muinaisjäännöstyyppi	hautapaikat
Muinaisjäännöstyyppitarkenne	polttokenttäkalmistot
Ajoitus	rautakautinen
Selkeä ajoitus	
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Aikaisemmat tutkimukset	Inventointi Rätty 1971 Kaivaus Karivieri 1986 Tarkastus Söyrinki-Harmo 1986 Kaivaus Karivieri 1988 Tarkastus Heikkurinen-Montell 1988 Inventointi Nurminen 1994 Valvonta Lähdesmäki ja Heikkurinen-Montell 2004 Koekaivaus Vanhatalo 2005
Peruskarttanumero	2123 12
Peruskartan nimi	AITOLAHTI
X1-koordinaatti	6820 052
X2-koordinaatti	
Y1-koordinaatti	2493 170
Y2-koordinaatti	
Z1-koordinaatti	0105
Z2-koordinaatti	
P1-koordinaatti	5824 050
P2-koordinaatti	
I1-koordinaatti	3333 384
I2-koordinaatti	
Kiinteistötunnus	837-15-4996-5
Kiinteistönimi	
Maanomistaja	Juha Lahtomäki
Osoite	Loimalankatu 8, 33700 Tampere
Lisätietoja	
Sijainti ja maasto	Veijankujan kalmisto muodostuu kolmesta osa-alueesta Veijanmäenkadun ja Loimalankadun alueella. Muinaisjäännösalueen itäisin osa (2. lk) sijaitsee vanhalla pellolla ja osittain Toivolan tilan pihamaalla, tasaisella nurmikentällä.
Kohteen kuvaus	Kalmiston länsiset, parhaiten säilyneet osat (1. ja 2. lk) sijaitsevat välittömästi Ristinarkun kaupunginosassa, Veijanmäenkadun pohjois- ja eteläpuolella, Kässälän

Riihimäen ja Makasiininmäen ympäristössä. Näistä osista on saatu talteen eri aikoina mm. rautakautisia aseita.

Rautakautiseksi ajoitettua muinaisjäännöstä sijaitsee myös Toivolan tilan pihan pohjoisosassa. Sen alueella on aikoinaan sijainnut hirsiaitta ja vuonna 2004 kaadettu vanha kuusiaita. Alueelta on tehty eri aikoina niukkoja, lähinnä rautakauteen viittaavia löytöjä. Kohde on ollut kuitenkin kalmiston länsiosaan verrattuna luonteeltaan epäselvempi.

Lähilöytöjä

Pappulanmäen polttokenttäkalmisto kohteen lounaispuolella Ristinarkussa sekä Kukkojenkivenmäen kalmisto Takahuhdissa kohteen luoteispuolella.

Luokitusehdotus

Kalmiston länsiosa, Veijanmäenkadun pohjoispuolella 1. lk ja kadun eteläpuolella 2. lk. Muinaisjäännöskokonaisuuteen kuulunut itäisen osa-alueen osa (Juha Lahtomäen tontti) siirtyy 2005 koekaivauksen perusteella 3. luokkaan.

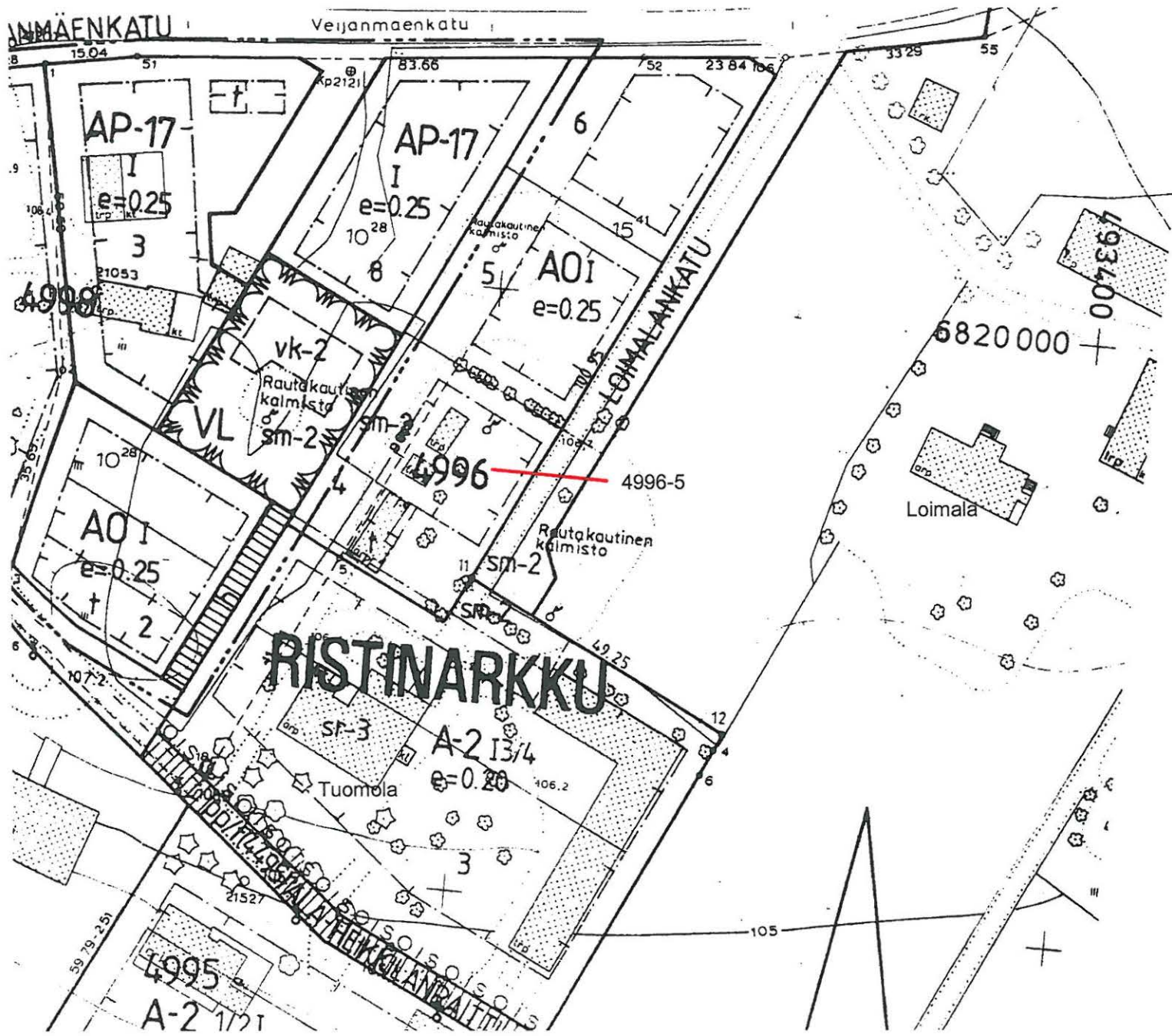
Muut havainnot

Vuonna 2004 tehdyssä työhankkeen valvonnassa havainnoitiin Loimalankadun varressa sijaitsevaa, muinaisjäännöksen itäisintä osaa. Maaperä alueella on mullansekaista hiekkaa (vanha peltokerros) ja hiekkaa, joka muuttuu karkeaksi soraksi n. 90 cm syvyydessä. Valvotulta alueelta ei löydetty merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä.

Vuonna 2005 Museoviraston koekaivausryhmä tutki Loimalankadun varressa Juha Lahtomäen tontilla (4996-5) sijaitsevat osat, jolloin selvitettiin, sijaitseeko tontilla sellaista kiinteää muinaisjäännöstä joka vaikuttaa Lahtomäen suunnitteleman autokatoksen ja OK-talon pihan rakentamista. Kaivauksissa ei havaittu merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä kyseisessä osassa.

Löydöt

Valvonta 2004 (Loimalankadun osa-alue): -

TAMPERE RISTINARKKU
LOIMALANKATU 4

Veijankujan muinaisjäännösalueen
itäosa ja Loimalankatu 4:n tontti
(4996-5)

Kopio Tampereen kaupungin
ajantasa-asemakaavasta

Tampere, Ristinarkku, Loimalankatu 4
Tarkastus 2004 Ulla Lähdesmäki

LUETTELO DIGITAALIKUVISTA

Kuvat Ulla Lähdesmäki. Kuvat luetteloitu Pirkanmaan maakuntamuseon kulttuuriympäristöyksikön arkistoon.

Digitaalikulvat Tampere Loimalankatu 2 valvonta 2004

nro	aihe	kuvaussuunta
DSCN 0030	Yleiskuva Tampereen Ristinarkun Loimalankatu 4:n valvontatyömaasta, kuvattu etelästä ennen työn alkamista. Tontti oli aikaisemmin peltona.	etelästä
0031	Yleiskuva valvontatyömaasta.	idästä
0032	Rakennuksen perustusten kaivaminen.	kaakosta
0037	Kaivannon eteläreunan maakerrokset.	pohjoisesta
0039	Perustusten kaivaminen, hiekkakerroksen alta esille tuli kiintokalliota.	kaakosta
0040	Perustusten kaivaminen, esillä kaivannon pohjataso. Vas. Reijo Lahtomäki ja Tuula Heikkurinen-Montell.	etelästä
0041	Kaivannon eteläreuna, esillä pohjataso.	pohjoisesta
0042	Yleiskuva Loimalankatu 4:n työmaasta.	idästä

VALOKUVALIITE

Yleiskuva valvottavasta työmaa-alueesta, kuvattu etelästä. Omakotitalon rakennuspaikka sijaitsee kuvan keskellä vanhan pellon alueella.

Perustusten kaivannon eteläreuna, leikkaus maakerroksista. Kuvattu pohjoisesta.

Rakennuksen perustusten kaivaminen, esillä pohjataso, josta tuli esille kalliota. Vas. Reijo Lahtomäki ja Tuula Heikkurinen-Montell. Kuvattu etelästä.

Yleiskuva Loimalankatu 4:n työmaasta idästä kuvattuna.